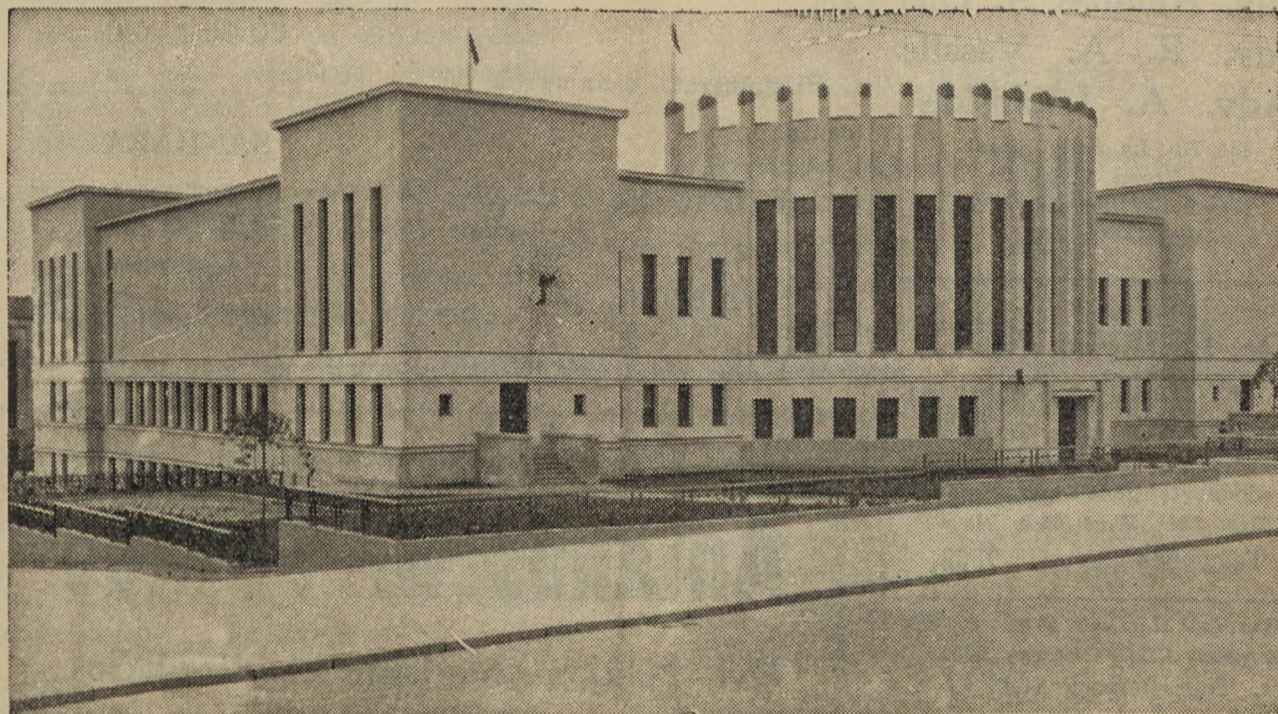

MARGUTIS

Zilievicius J
166 Park Place
ELIZABETH N J

Cor

Vytauto Didžiojo Muziejaus Rūmai, Kaune

Vol. XVI.

No. 5.

MARGUTISPublished semi-monthly on the
15th and 30th**ANTANAS VANAGAITIS**
Editor-Publisher

Entered as second-class matter at the post office at Chicago, Illinois May 16th, 1928, under the act of March 3rd, 1879. SUBSCRIPTION PRICE \$2.00 per year, 10 cents per copy. The publisher assumes no responsibility for return of unsolicited manuscript.

MARGUTIS 6755 So. Western Ave.
Chicago, Illinois
Phone Grovehill 2242

Adv. Antanas A. Olis
Adv. R. A. Vasalle
Adv. A. Lapinskas

134 No. La Salle Street
Room 1308
Telephone Randolph 0332
CHICAGO, ILL.

Phone Canal 6122

Dr. S. Biežis, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2201 West 22nd Street
Valandos: nuo 1—3 ir 7—8 vakare,
Seredomis ir Nedėl. pagal sutartį.
Res. 3241 West 66th Place
Telephone Republic 7868

Office Tel. Hemlock 5524
Emergency: Call Midway 0001
Res. Tel. Hemlock 1643

Dr. Albert J. Valibus

PHYSICIAN AND SURGEON
Valandos:

Nuo 1 iki 3 ir nuo 6 iki 8 val. vak.
2408 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILL.

Ofiso ir Res. Tel.:
Lafayette 7020

Dr. Stanley Naikelis

PHYSICIAN AND SURGEON

Ofiso Valandos:

Kasdien, išskyrus Sekmadienius
nuo 2 iki 4 val. po pietų ir nuo
7 iki 8:30 val. vakarais
3417 S. HALSTED STREET
CHICAGO, ILL.

Atsinaujinkite Margučio Prenumeratą! Mar-
gutis metams kainuoja \$2.00, pusei metų \$1.00.
Adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill.

*Užsirašyk Amerikos***“Lietuvių Naujienos”**

Tai pigiausias ir gražiausias
mėnesinis žurnalas, 24 pusla-
pių.

Prenumerata metams tik 50
centų.

“LIETUVIŲ NAUJIENOS”

332 No. 6th Street
Philadelphia, Pa.

Dirva

Redaktorius K. S. Karpus

Kaina \$2.00

Savaitraštis leidžiamas Clevelande
Adresas:
6820 SUPERIOR AVENUE
Cleveland, Ohio.

SANDARA

Tautinės Sandaros Organas.
Metams kaina \$2.00

Red. M. VAIDYLA
Adresas: 840 W. 33rd Str.

Antanas B. Petkus**Dvi Naujos, Moderniškos Koplyčios****Pagrabams****Viena: Chicago, Ill. 6812 So. Western Ave.**

Telephone Grovehill 0142

Antra: Cicero, Ill. 1410 South 50th Avenue

Telephone Cicero 2109

Puikus patarnavimas laidotuviams. Dar puikesnės koplyčios
šermenims. Reikale, kreipkitės į laidotuvių direktorių **ANTANA**
B. PETKŲ.

MARGUTIS

Foremost Lithuanian Journal
of Music, Folklore and
Humor
— Synchronized With —
Outstanding Radio Programs
Covering Homes of a Million
Lithuanians.

KAIP IŠMOKT LIETUVIŠKAI RAŠYTI?

(Tęsinys iš Pereito Nr.)

Aiškinamasis diktantas. Vaiduoklis. Vienas ūkininkas labai anksti ėjo į klojimą. Buvo dar tamsu. Ukininkas atsirakino klojimą. Girdi, kažin kas batuotas eina priešais. Ukininkas klausia: "Kas čia?" Niekas neatsiliepia. Ukininkas išsigandęs šaukia: "Nelįsk!" Vėl neatsiliepia, tik artyn ir artyn eina. Ukininkas dar didžiau išsigando. Užtrenkė duris ir parbėgo namo šviesos atsinešti. Ateina su šviesa. Atidaro klojimą. Žiūri — po klojimą veršis vaikščioja. Tas veršis vaikščioja. Tas veršis iš vakaro įlindo į klojimą, o klojimą rakindamas veršio nepastebėjo.

Taisyklės: 1) Prieš svetimuosius žodžius deda dvitaškį, o svetimuosius žodžius suima į kabutes ar brūkšnius.

2) Po klausiamo sakinio deda klaustuką.

3) Po šaukiamo ar smarkaujamo sakinio deda šauktuką.

Tikrinamasis diktantas. Važiavo du ponai. Susitinka įjėdu katę. Vienas sako: "Mušti". Antras atsako: "Nemušti". Katė prabilo: "Nemuškit manęs", poneliai, pasiimkit su savim. Būsiu jums dideliai reikalinga." Ponai paklausė katės ir pasiėmė ją su savim.

Važiuoja toliau. Pasitinka jautį. Ir apie jautį ponai ėmė tartis: mušti ar nemušti. Jautis irgi ėmė prašytis taip kaip katė, žadėdamas padėti. Tada ponai ir jį su savim pasiėmė.

Toliau važiuodami pasitiko gaidį, aviną, šunį ir antį. Ir juos pasiėmė su savim, nes ir jie prižadėjo padėti.

(Iš Valančiausko pasakos).

DAIKTAVARDIS

Supratimas. Miškas ūžia, verkia, gaudžia, vėjas žalią medį laužo. Nuliūdimas širdį spaudžia, lyg kad replėmis ją gniaužo. Girios tamsios, jūs galingos, kur išnykote, plačiosios? Dienos praeities garsingos, kur pradingote,

brangiosios? Miškas verkia didžiagirių: baisūs kirviai juos išskynė. Verkia Lietuva didvyrių: jų neprikelia tėvynė. Kas mums praeitį gražintų ir jos garbę ir jos galią? Kas tuos kaulus atgaivintų, kur po žemės gul išbalę?... Atsibus tėvynės sūnūs didžią praeitį atminę, pagimdys vargai galiūnus, ugnimi uždegs krutinę.

(Maironis)

TIKRINIAI DAIKTAVARDŽIAI

Aiškinamasis diktantas. Malonė Jums ir ramybė nuo Dievo, mūsų Tėvo, ir Jo Sūnaus, Viešpaties Jėzaus Kristaus. — Jėzus, Šventosios Dvasios pilnas, sugrįžo nuo Jordono upės. — Galilėjos Kanoje buvo vestuvės. Tenai buvo Dievo Motina Marija ir patsai Išganytojas, Viešpats Jėzus, su savo apaštalais. — Mes švenčiame šias didžiąsias šventes: Kalėdų, Velykų, Naujųjų Metų, Trijų Karalių, Šeštines, Sekmines, Šventosios Mergelės Marijos į dangų ėmimo, Visų Šventųjų ir kt. — Umai atsirado prie angelo daugybė dangaus kariuomenės, kuri garbino Dievą ir sakė: "Garbė Dievui aukštybėse ir ramybė žemėje geros valios žmonėms".

Aiškinamasis diktantas. Kai Lietuvą valdė Algirdas ir Kęstutis, buvo padaryta sutartis su Lenkų karaliumi Kazimieru. Ta sutartimi Lietuva leisdavo vežti prekes iš Azijos per Juodąją jūrą į Lenkiją ir toliau į vakarus.

Lietuvos kunigaikštis Vytautas Didysis nugalėjo kryživius Žalgirio kovoje ir dar labiau išskėlė savo šalį.

1561 metais Padauguvio vokiečiai pasidavė į Lietuvos globą. Lietuvos prekyba per Baltijos jūrą tada dar padidėjo, nes nuo Narvos upės mažne ligi pat Oderio upės Lietuvos sienaėjo pajūriu.

YB-YST-YKL-UN

Garsinis diktantas

Šviesybė.	Jaunystė.
Dorybė.	Brolystė.
Lygybė.	Vaikystė.
Grožybė.	Moterystė.
Taryba.	Karalystė.
Valdyba.	Paleistuvystė.
Paišyba.	Žmogysta.
Perkūnas.	Mokykla.
Malūnas.	Sakykla.
Alkūnė.	Prausykla.
Viršūnė.	Skalbykla.
Pataikūnas.	Ciuožykla.
Svogūnas.	Kirpykla.
Karūna.	Kepykla.
Puodynė.	Birbynė.

Aiškinamasis diktantas. Jo buvo tokia teisybė, kaip kamino vidaus šviesybė. — Tegu tavo vaikai eina vien takais dorybės, tegu dirba naudai ir žmonių gėrybei. — Dievui visi žmonės lygūs, bet darbe lygybės nėra. — Aš mėgstu paišybą, bet skaičiavimo nemėgstu.

Jaunystė --- kvailystė. --- Teesie valia Tavo teateina karalystė Tavo. — Vaikystė — malonus laikas. Per lauką ateina kažin kokia žmogysta.

Saulutės jau nebematyti, bet medžių viršūnės dar tehera nušviestos. — Malūnas mala. — Grįžo sūnus palaidūnas. Pataikūno žmogaus reikia saugotis. — Karūna buvo auksinė. Perkūnas trankėsi visą naktį. — Svogūnai valgyti sveika.

Aiškinamasis diktantas.

Tėvas — motina.
 Brolis — sesuo.
 Mokinyš — mokinė.
 Troba — tvartas.
 Daržinė — arklidė.
 Pušis — eglė.
 Alus — gėrimas.
 Piemuo — piemenė.
 Sesuo — seserėčia.
 Tėvai — motinos.
 Broliai — sesers.
 Mokiniai — mokinės.
 Trobos — tvartai.
 Daržinės — arklidės.
 Pušys — Eglės.
 Alūs — gėrimai.

Piemens — piemenės.

Sesers — seserėčios.

Du broliu — dvi seseri...

Tikrinamasis diktantas.

Skaičiai. Vienas Dievas danguje viešpatauja. — Stabmeldžiai tikėdavo daug dievų. — Duok užtraukti nors dūmelį. — Geros akys dūmų nebijo. — Mokesčius moka nuo dūmo (namų). — Kalvėje prakiuro dumplės. — Ratas rato nepaveja. Vasarą ratais važinėja, žiemą — rogėmis. — Paėmė žirkles ir atkirpo marškiniams rankovę. — Auksas ir pelene žiba.

Giminės. Jis užaugo toks didelis, tėvas — tikras stypla. — Nevėpsok, vėpla! — Pasišiaušęs, susitepęs, suskretęs — tikras nevala. — Miestas išsirinko sau naują galvą. — Pasikin-kė arklį, tik negerai įsivadžiojo vadžias. — Vesk už pavadžio. — Išdegė miškas, liko degėšiai. — Valsčius išsirinko naują valdybą. — Šalna nenuvirino rugių želmenų. — Atėjo Velykos. — Pakliuvo kaip varlė į akėčias.

LINKSNIATIVIMAS SU SAKINIAIS.

Aržuolas. Sode augo aržuolas. Aržuolas buvo labai didelis ir senas. Aržuolo šakos buvo storos ir toli išsiplėtusios. Po aržuolu būdavo gera sėdėti karštą vasaros dieną ir smagu klausytis, kaip aržuole paukščiai čiulba. Aš mėgdavau tą aržuolą. Ir aržuolui mūsų sode geriau buvo augti, kaip miške.

Miško aržuolai auga tarp kitų medžių. Miške aržuolams reikia stieptis aukštyne, kad daugiau saulės šviesos turėtų. Užtat miško aržuolų liemens dailesni ir tiesesni palyginus su lauko ar sodo aržuolais. Dravių miško aržuoluose taip pat mažiau pasidaro. Aržuolus žmonės labai brangina.

PIRMASIS DAIKTAVARDŽIO
LINKSNIATIVIMAS.

Nosiniai. Aš brolių myliu, aš brolelių myliu, broliui savo vargelių nesakysiu. Broliui pasakysiu, brolis — martelei, marti mano vargeliais nusijuoks. Aš dieverį myliu, dieverėlių myliu, dieveriui savo vargelius pasakysiu. Dieveriui pasakysiu, dieveris — sesiulei, sesuo mano vargeliais nusiverks.

(Bus daugiau)

Dėdytė Jeronimas Rašo

Sveikučiai!

Na, tai ir kovo mėnuo; MORČIUS, sakydavo mano augime. Šimet Čikagoje, kovas buvo veik "nukotavojęs mus": oi kad atsinešė šalčio, tai turėjai žmogus drebėti, noroms — nenoroms. Ir sniego pribėrė daug. Dar šventas Kazimieras, nieko sau buvo, o po jo, kad atšalo, tai iki "below zero". Lietuvoje ir būdavo šalta, bet retai pasitaikydavo per šv. Kazimiera. Tuo laiku, būdavo nuleistų arimų ir vyturčlis čirendavo parskridęs. Ieškodavo karvės pėdos, lizdelį sukuti, kur nors pūdyje. Per Šv. Juozapą, tai parlėkdavo pempė, per Blovieščius — garnys ir kielę ant sparno parnešdavo. Tada jau atgydavo varlės, žalčiai gyvatės ir kitokios kirmėlės, nes tai ženklas, kad garnys, jau gali maisto rast parskridęs. Pasitaikydavo, kad ant Blovieščių, jau rasdavo pempės kiaušinių!...

Kovo mėnesis Lietuvoje buvo daug šiltesnis, pavasariškesnis negu apie Čikagą. Dabar aš norėčiau jums aprašyti apie KOVO mėnesį, iš ko jis paeina... Kovas, tai "dievas" karo. Tam karo "dievui" arba

kitaip sakant "dievaičiui" buvo pašvęstas tas laikas kurį mes dabar vadiname kovo mėnesiu. Kovo mėnesio ženklų buvo žirgas arba juodas gaidys. Jiedu būdavo jam aukaujami. Lietuviai meldėsi to "dievaičio" (KOVO), prašydami gero laimikio karėse, o ypač prieš patį susikirtimą su priešu... Prieš stojant į mūšį, jie meldavosi ir prašydavo sėdėdami ant žirgų, jau apsiginklavę, šarvuoti. Mat senovėj, tai kareiviai būdavo nuo galvos iki kojų plėniniais šarvais apsidendę... Jodami į kovą, jie šaukėsi į tą karo "dievą" kovą šiais žodžiais: "Jok Kove! Jok Kovaiti!"... Tas šūkis jojant į kovą neužsiliko iki mūsų dienų nes turėjo būti priedas prie aukščiau minėtų žodžių, pav... "su mumis"...

18-tojo amžiaus pradžioje Mariampolės apskrity, Suvalkijoje, Tokaičių kaime, buvo rastos nuo kariškos trūbos blekinės apsodos (apvadas), nuo kurio nuėmė braižinius T. Narbutas. Tie braižiniai rodė visokius kariškus ženklus, o apačioje buvo parašas: "Kavas! Kavas! Padėk mums!"

Tos apsodos su tais braižiniais buvo rastos žemėje, šale aptrunijusio aržuolinio kelmo. Iš to daroma išvada, kad toje vietoje stovėjo pašvęstas karo "dievui" aržuolas, ant kurio buvo pakabinti visoki kariški ginklai, kaip o auka. Kad lietuviai yra turėję tokį įprotį, yra ir kituose raštuose parašyta. Senovėj, niekas neišdrįso palytėti daiktų, pakabintų garbei "dievo" KOVO. Ilgai būnant jie nuskrisdavo, įsmeigdavo į žemę drauge su visu medžiu ir tokiu būdu istorikai kasinėtojai juos atrado.

Tai tokį aprašymą aš skaičiau "Ukininke", laikrašty, kuris buvo leidžiamas Prūsijoje Martyno Jankaus. Ir daug tokių aprašymų jame yra, tik negaliu visus gerai surašyti. Kartais ponas redaktorius neduoda vietos. Aš myliu skaityti raštus apie Lietuvos senovę,

apie žmonių turėtus papročius.

Tie senieji papročiai užsiliko iki šių dienų, bet nevisi. Kitus tikėjimas, kitus taip vadinama "cibulizacija" išnaikino. O kaip tik bile kuriai tautai atima senoviškus papročius, tai žiūrėk ta tauta išnyksta. Todėl mums, lietuviams, nesvarbu kur mes gyvename, turėtume savo tėvų — protėvių papročius užlaikyti, nes tuomi mes skirsimės nuo kitų ir išsilaikysime gyvi. Lietuvis gali greitai surusėti, sulenkėti, suvokietėti, suamerikonėti, suanglėti, bet kokia jam bus nauda ir garbė iš tokio ištautėjimo? Kodėl kitos tautos ginasi, kaip skruzdės nuo patekimo į kaimynų "globą". Pamėgink tu sulietuvinti lenką, vokiečių, rusų?! O jau iš airišio, tai ir nemėgink!... Ot delto aš ir sykis nuo sykio, jums "iškasu" kur nors iš senoviškų raštų pasakojimus apie senovės lietuvių gyvenimą. Kaip sulauksiu kito mėnesio, pamėginsiu jums aprašyti apie Aprilį — Balandžio mėnesį...

O dabar, linkėdamas Kazimierams ir Juozams linksmų varduvių, baigsiu šį laiškėlį rašyti. Kazimierus sveikinau su radijušu, o Juozus pasveikinsiu taip pat. Pernai buvau išvažiavęs su Margučiu į Plioridę pasveikinti Juozą Bačiūną su varduvėmis, o šimet nei pas "Onkulį" į Tabor Farmą nuvažiavau pasveikinti su "Kazimierinėms"... Šimet prastesni metai. Gasolino neduoda. Mat siurbia, siurbia ir baigia siurbti iš žemės. Aš vis misliju: Kas bus, kaip gasolino nebus?... Juk visas gyvenimas Amerikoje subudavotas ant ratų. Tegu, sako po šio karo nereikės automobilių, ba su orlaiviais lakios, na, ale kad ir su orlaiviais lakiojant reikia gasolino ir ratų?... Tai ot, čia mano durna galva ir neišneša, kaip žmonės susisieks po šio karo, jeigu gasolino nebus...

Well... jūs pafigeriuokite, o aš einu sniegą atkast nuo durų... Jūsų Jeronimas

LIETUVAI VADUOTI SAJUNGOS PAREIŠKIMAS

ŠIMET Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo sukaktuvės, kurios normaliomis aplinkybėmis galėtų būti švenčiamos labai iškilmingai — kaip 25 nepriklausomo gyvenimo metų jubiliejus, tegali būti minimos liūdėsio ženkle. Kodėl? — visi žino. Bet nereikia nusiminti, nes Lietuva ankščiau ar vėliau vėl bus nepriklausoma.

Lietuvai Vaduoti Sąjunga čia, Amerikos Lietuvių tarpe, tęsia tautinės Lietuvos tradicijas. Tos tradicijos, kurių pradžią sudaro Vasario 16-tos aktas, o tąsa — Gruodžio 17-tos (1926 metų) — tautinis posukis, yra nužymėtos Lietuviškumo meile ir pagarba visam kas iš esmės Lietuviška.

Tautinė Lietuva besąlyginiai reikalavo ir reikalauja visų Lietuviškų žemių sujungimo į vieną valstybę. Sostinė Vilnius yra Lietuvos širdis, o Klaipėda — Lietuvos langas į jūrą ir į platumų pasaulį.

Vasario 16-tos aktu Lietuva yra apsisprendus suverene valstybe. Tokia Lietuva ir turi būti atkurta, ir tam naujo apsisprendimo nereikia. Konfederacija ar federacija su bent kuria kita valstybe, kaip siaurinanči Lietuvos suverenumą, būtų nusikaltimas Vasario 16-tos aktui ir todėl visų Lietuvių turi būti atmetama.

Būdami demokratinės idėjos, mes neturime teisės primesti ateities Lietuvai tokios ar kitokios valstybės formos, o privalome sutikti kad iškamuota Lietuvių tauta, kai bus laisva, pati nuspręstų kokia valstybine forma ji nori gyventi.

Istorijos patyrimas kaip tik parodo, kad apie tautos ateitį sprendžia ne svetur gyveną tėvynainiai, bet krašto viduje išlikę tautos branduoliai. Šitai kaip tik sutinka su Atlanto deklamacijoje iškeltu principu, kurs skelbia, kad po karo kiekvieną tautą pati laisvai galėsianti pasirinkti savo valdymosi būdą.

Šitokių tat minčių skatinama, Lietuvai Vaduoti Sąjunga kviečia visus Amerikos Lietuvius ir Lietuvos gavinimo darban. Prie to darbo gal prilitpti visi kam tikrai rūpi Lietuvos nepriklausomybė. Tepasireiškia vienybė ne žodžiais ir margais susibūrimais, bet darbais. Nes tik tokioja yra reali vienybė.

Dirbkime iš širdies ir su meile, ir tegul Dievas mums padeda.

LIETUVAI VADUOTI SAJUNGOS CENTRO VALDYBA:

Dr. S. T. Tamošaitis, Pirm.,
Dr. J. Jonikaitis, Vice-Pirm.,
St. Gegužis, Vice-Pirm.,
K. S. Karpus, Sekr.
J. J. Bačiūnas, Ižd.

V a l d y b o s N a r i a i :

A. M. Augunas	Dr. S. Biežis
P. W. Birštonas	W. M. Chase
Juozas Gustis	V. A. Kerševičius
Jurgis Lapinskas	W. F. Laukaitis
Feliksas Motuzas	Antanas A. Olis
P. Pivarūnas	J. J. Smailis
X. Strumskis	B. F. Simokaitis
A. S. Trečiokas	Mikas Vaidyla

Pijus J. Žiūris

— 0 —

Žalia Girelė

Žalia girelė, jau geltonuoja,
Mano širdelė jau markatnuoja.
Gulbelės skrenda, šaltas vėjalis,
Jau rudenėlis, tiesia šalnelę.
Paukščiai ir žvėrys, nebepulkuoja,
Girioj gegutė jau nekukuoja...
Naktys jau šaltos, rožės nuvyto,
Lapai nuo medžių žemėn nukrito...
Oi sopa, sopa; mano širdelė,
Šalna nušaldys žalią rūtelę...
Nebeturėsiu ką pasiskinti,
Iš ko vainiką sau nusipinti...
Rožės, jurginiai, žalios rūtelės;
Tai visas džiaugsmas, jaunos mergelės...
Kožną rytelį,ėjau, žiūrėjau;
Laiščiau gėleles, ir apravėjau...
Štai ir atėjo šalts rudenėlis,
Ir pasipiršo jauns bernužėlis.
O kaip užėjo žiemos spiegelis,
Tai pripustytas pilnas darželis...
Ten kur žydėjo margos gėlelės,
Ten kur skambėjo mano dainelės...
Šiandieną siaučia žiemos vėjaliai,
Verkia motulė savo dūkreles...

Karinė Produkcija ir Elektros Pajėga

Chicagos Apiešinkėje

Elektra pakeičia tamsos va-
landas valandomis produkcijos..
ji gamina plieną, alumina, ir
kitus materiolus, kurie sudaro
mūsų karinę mašiną... ji suka
mašinas, grąžtus ir stakles....
ji stumia milžiniškus konverus
fabrikuose.

Ji paskubina produkciją tan-
kų, laivų ir orlaivių, kas užtik-
rina mums pergalę.

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

Teikia Būtiną Elektros Pajėgą Chicagos Karinei Industrijai.

AMŽIŲ AMŽIAIS LIETUVA

A. Vaičiūnas

Am-žius am-žiais lie-tu-va kai Balt-jū-rė

vis gy-va! Tė-vo var-das iš-di-dus,

tė-va sie-loj ste-buk. lus. Tė-ro vei-das

ir — min-tis, švie-čia sau-le, žvaigž-dė-mis!

DRULIA

Klauskite broliai,
Klauskite sesės.
Aš padainuosiu,
Kaip gyvent seksis.

Drulia...

Turim kortelių,
Kešenių pilna.
Ir dar turėsime,
Ant "kailių" vilnų...

Drulia....

"Kenuoto" maisto,
Visokio gausim.
Bet kumelienos,
Tai neragausim...
Drulia....

Nečirškys „steiko“,
Mūs gospadinės...
"Porkčapo" neduos,
Prie vakarienės...

Drulia....

Valgysime bulves,
Ir su lupynoms,
Džiaugsimės gavę,
"Rūgusio pyno"....
Drulia....

Atėjo vėliai,
Sena gadinė,
Tur galvą sukti,
Mūs gospadinė...
Drulia....

Be Klaipėdos Keturi Metai

(Pavarčius Margučio puslapius
1939 m. Kovo mėn. 30 d.)

Kiekvienas gerai atsimena Kovo 23 d. 1939 metų, kuomet Hitleris atplaukė laiku į Klaipėdos uostą ir nuo Klaipėdos miesto teatro balkono "priėmė" Memelanderius į savo "Reichą". Hitleris išbuvo Klaipėdoj tikrai dvi valandas. Klaipėdoj niekas jo nevaišino ir grįžus į Berlyną, jam nesukelta jokių ovacijų už Klaipėdos "prijungimą"...

Toliau skaitome, kad ... "Už Lietuvos "sutikimą" ramiu būdu atiduot Klaipėdos Kraštą Vokietijai, nacių valdžia pasiūlė nepuolimo sutartį ir garantavimą laisvai naudotis uostu. Ir ta sutartis pasirašyta Kovo 23 d."...

Sutartį pasirašė Vokietijos užs. reik. ministras von Ribbentrop, o nuo Lietuvos -- užs. reik. min. J. Urbšys ir Lietuvos Ministras Vokietijai -- Kazys Škirpa.

Lietuva neteko Klaipėdos... Tai buvo didelis smūgis ne tik Lietuvai, bet ir visai Europai. "Vienybė" Nr. 11 šių metų teisingai pastebi:

.....Šia proga reikia pastebėti, kad Lietuva taip pat buvo viena iš pirmųjų valstybių, pradėjusi atvirą politinį ir ekonominį karą su Hitleriu... Berods Lietuva buvo pirmoji valstybė, pavartojusi griežtas kariuomenės teismo priemones 132 naciams šamokslavusiems Klaipėdos krašte... Tos Klaipėdos nacių bylos metu, Lietuvos vyriausybė per savo pasiuntinius Paryžiuje ir Londone kreipėsi į tų valstybių vyriausybes, klausdama jų patarimo. Koks buvo prancūza, tiek Paryžius tiek Londonų ir anglių atsakymas? Deja, patarė Kaunui neerzinti Berlyno... Taigi kaip ma-

tome, ne tik Čekoslovakiją, bet ir Lietuva neturėjo per didelio užtarimo vakaruose... Prancūzijoje ir net čia, Amerikoje dar buvo įvairių, prieštaraujančių nuomonių apie Hitlerį. Tuo tarpu Lietuvos valstybės vyrai jau gerai žinojo, koks pavojus grėsia Europai....

Šiandien jau ir mažam vaikui aišku, kieno klaidų dėka, Hitleriui pasisekė pavergti ne tik mažąsias, bet didžiąsias Europos tautas.

Net ir didžioji Prancūzija, savo laiku nelabai norėjusi gražinti Lietuvai Klaipėdos, susilaukė to paties likimo. Ir ją, kaip Lietuvą šiandien Hitleris laiko paveręs.

Taigi, minėdami šią skaudžią, prieš keturis metus padarytą, Lietuvai skriaudą, mes tikimės, kad laimėjusios šį karą demokratijos nepakartos senųjų klaidų --- ne leis skriausti mažųjų tautų.

Mes neabejojame, kad demokratinės valstybės padės Lietuvai atsistatyti nepriklausomą valstybę ne tik su Vilniumi, bet ir su Klaipėda ir Tilže.

Be tokios Lietuvos negali būti teisingos taikos ryšių Europoje.

Be tokios Lietuvos Atlanto Čarteris būtų nevertas to popierinio gabalo, kuriame savo parašus padėjo du didžiausi Amerikos ir Anglijos demokratijų vadai -- prezidentas Rooseveltas ir premjeras Churchillas.

Be tokios Lietuvos Europa ir toliau būtų auka imperialistų, kurie yra niekas kitas, kaip senovės laikų ddžiųjų viešelių plėšikų palikuonys.

Tėvyneį

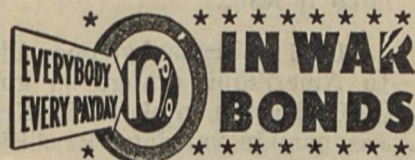
Geriausiai

Aš basčiausi pasauly,
Svetur laimės ieškojau,
Bet tik vargo patyriau,
Ir sveikatos nustojau,
Nieko gerą išnešti,
Įgyti negalėjau,
Vien tik skausmą sieloje,
Bėgalinį kentėjau,
Nieks pagalbos man ranką,
Ištiesti nenorėjo.
Ir gyveno saulė,
Rodos, baigė man šviesti.
Jaučiau dvasioj nekartą,
Kad neilgai kentėsiu,
Kad šalyj svetimoje,
Gal ir mirti turėsiu.
Ir galvojau nekartą:
Kodėl aš nelaimingas,
Negaliu grįžt tėvynėn,
Ir būti jai naudingas?
Ir, rodos, šiam pasaulyj
Kad tik savo tėvynėj,
Aš nieko nenorėčiau,
Ramiiai mirti galėčiau.
Nematoma galybė,
Svetur mane globojo,
Išvydau vėl tėvynę,
Kurios sielą ieškojo.
Lietuvoj aš laimingas,
Man nieko nestokuoja,
Nors dėl vargo sunkybės,
Gyvenimas šlubuoja,
Bet čia lengva kentėti,
Ir už būvį kovoti,
Čia lengvesnė žemelė,
Kurios nēr ko bijoti,
Silpną kūną priglausti,
Kur ramybę per amžius,
Aš galėsiu aš atjausti.

Atsinaujinkit Prenumeratą!

Margutis visada miela skaityti. Jis niekados nepasęsta.

Margutis pusei metų — VIENAS DOLERIS.
Adresas: 6755 South Western Avenue, Chicago, Illinois.

Klebono "Sidabrinis" Jubiliejus

Chicago, Ill. Šv. Jurgio Parapijos Klebono prel. M. L. Krušo 25 Metų Klebonavimas.

Kai pamąstai apie puikiai veikiančias lietuvių parapijas, mokyklas, kai pasižiūri į puošnius lietuviškų bažnyčių ir salių pastatus, iš jų spindi didelis pasišventimas gerųjų lietuvių kilmės žmonių, ypač jų dvasios vadų. Daugelis mūsų vyresniosios kartos kunigų buvo pirma angliakasiais "štokjardų" fabriky darbininkais ir tik vėliaus pajutę širdyje nepalaužiamą norą atsiduoti žmonių dvasiniam patarnavimui sunkiais vargo keliais veržėsi į mokslą, po sunkaus aštuonių ar daugiau valandų darbo naktimis eidami į mokyklas svetimoje žemėje ir jiems dar svetima kalba.

Vienu iš tokių, kurie per vargą su nepalaužiamu pasiryžimu išėję reikiamus dvasininko mokslus buvo pakviestas aukštoms ir atsakomingoms pareigoms, yra Šv. Jurgio parapijos klebonas prel. M. L. Krušas, kuris Kovo mėn. 14 d. šventė sidabrinį savo klebonavimo sukaktį. Ar ne įdomus supuolimas: toje pat bažnyčioje jaunas, tik ką išventintas, laikė pirmąsias mišias, čia pradėjo klausyti išpažintis, čia buvo jo pirmoji vikaravimo vieta, dabar čia švenčia 25 metus klebonavimo sukaktį. Lietuvių prelatų mes nedaug turime, taip šį jubiliją prisimename su ypatingu pagarbos pareiškimu.

Prel. M. L. Krušas yra gimęs 1878 m. rugsėjo 28 d. Lietuvoje Žasinių vienkiemyje. Pradžios mokslą išėjęs Šilalėje, manydamas, kad Amerikoje galės geriau pasiekti jo trokštamo aukštovesio mokslo. Iškelia vo į Naująjį Pasaulį. Iš pradžių čia dirbo fabrike, pas siuvėjus kepykloje, o laisvesniu laiku vis mokėsi. Kolegiją bai-

gė Chicagoje, o Šv. Marijos seminariją baigė Cincinnati, Ohio. Kunigu buvo išvestas 1908 m. birželio 13 d. Pusantrų metų vikaravo Šv. Jurgio parapijoje, patalkininkaudamas a. a. dekanui kun. Kriaučiūnui parapijos darbuose, organizacijose ir taip veikime. Paskirtas klebonu į Waukeganą sutvarkė parapijos reikalus, pastatė naujus mokyklos rūmus, parkvietė mokytojomis Seseris Kazimierietes.

1913 m. paskirtas klebonu į Dievo Apveizdos parapiją Chicagoje, ėmėsi naujos bažnyčios statymo, senąją panaudodamas mokyklai. Buvo nupirkta naujas sklypas, ant kurio pastatyta namas Seserims ir vieton mokytojų lenkių paėmė Seserys Kazimierietės.

1918 m. kovo mėn. arkiv. Mundeleinas paskyrė kun. M. L. Krušą, klebonu į Šv. Jurgio parapiją kurioje darbuojasi iki šiolei. Čia, per kelis kartus atremontavo bažnyčią, svetainę, įrengė užsilikusius neįrengtus mokyklos kambarius. Seserims mokytojams jo rūpesniu buvo nupirkta namas (tas pats, kur pirma buvo Olševskio Bankas ir "Lietuvos" redakcija). Namas su reikiamu remontu kaštavo \$20,000 dolerių. Lietuviškose mokyklose tada daugiausia dirbo lenkų Nazariečių vienuolyno seserys. Kilus nesusipratimams tarp lietuvių ir lenkų, tas atsiliepė ir vienuolyne. Nė kartą nukentėdavo lietuvaitės ir jų darbas mokyklose. Prel. M. L. Krušas, pagelbint kun. Sutkaičiui ir kun. Kazėnui, susitarė su Pittsburgho vyskupu, su vietinėmis pranciškonėmis ir įkūrė LIETUVIŲ pranciškonių vienuolyną. Jam užuomazgą sudarė 30 iš nazariečių vienuolyno parėjusių Lietuvaičių. Šis organizavimo darbas prel. M. L. Krušui nemažai energijos, laiko ir lėšų.

1936 m. besilankydamas Pietų Amerikoje, drauge su kun. J. Paškausku, prel. M. L. Krušas pamatė vargingą Brazilijos lietuvių katalikų padėtį ir suprato, kad Seserų pagalba ga-

lėtų jiems atnešti didelį palengvinimą mokyklos darbe ir katekizacijoje, pasirūpino, kad tenai išvyktų Seserys Prancišketės ir nuo to laiko jas vis globoja. Prel. M. L. Krušas nemažai prisidėjo ir keldamas reikalą kad lietuviai kunigai nuvyktų darbuotis į Argentiną ir Urugvajų, tam pritardami Tėvai Marijonai pasiuntė savo kunigus, kur jie ten dabar gražiai dirba bažnytinį ir lietuvišką darbą.

Prel. M. L. Krušas myli Lietuvą. Ją net penkis kartus lankė. Jis panaudoja progas užtartį Lietuvos reikalus pas įtakingus Amerikos valdžios žmones, taip pat, drauge su kitais delegatais vyko pas kandidatą Hardingą prašyti, kad Lietuvą pripažintų nepriklausoma. Hardingas tą prižadėjo, o išrinktas --- ištesėjo. Pasaulio lietuvių kongrese 1935 metais prel. M. L. Krušas laikė pamaldas ir buvo prezidiume. Kongresas įvyko Kaune, Lietuvoje.

Prel. M. L. Krušas yra lietuviškos spaudos prietelis: pats ją gausiai skaito, daug pasidarbuoja per kelerius metus būdamas "Draugo" bendrovės pirmininku. Be to --- lietuviškoms mokykloms yra paruošęs tikybos vadovėlį (katekizmą), kuris susilaukė net šešeto laidų.

ONE
BUCK...

One Buck out of Every Ten
you earn should be going
into U.S. War Bonds & Stamps!

Už nuopelnus besirūpinant lietuvių religiniais reikalais Jo Sventenybė Pijus XI 1924 m. balandžio mėn. 7 dieną kleb. M. L. Krušui suteikė Prelato (Monsignoro) titulą, o už nuopelnus lietuvių prel. M. L. Krušas buvo apdovanotas Lietuvos vyriausybės Gedimino ordenu.

Reikia pažymėti, kad pereinamais metais su dideliu pasisekimu buvo prarastas Sv. Jurgio parapijos auksinis jubiliejus. Dalyvavo gubernatorius ir Chicagos majoro, jų kalbos, lietuviams labai palankios, dalyvavimas kitų aukštųjų žmonių, buvo nemaža garbė visiems lietuviams ir čia reikia pripažinti nemažas klebonui prel. M. L. Krušui kreditas. Negalima užmiršti, kad jo klebonavimo metu parap. skolos išmokėta \$105,000 dol. ir dabar parapija skolos neturi.

Prel. M. L. Krušas, nors ir pradėjęs 65 amžiaus metus, darbuojasi kiek tik galėdamas parapijoje, su lietuviais. Žinoma teko pradėti kunigauti tais laikais, kai buvo maža lietuvių inteligentų. Kunigas tekdavo ir su paskaitomis visur pribūti, ir būti šeimų patarėjais ir teisėjais, o ir lietuvių kunigų buvo trūkumas, taigi ilgos valandos tekdavo išsėdėti klausyklose, bei prie kitų darbų organizuojant pradedančias veikti lietuviškas parapijas.

Lietuviai dėkingi už pasidarbavimą ir sulaukusiam 25 m. klebonavimo jubiliejaus prel. M. L. Krušui linki dar ilgus metus sveikam ir laimingam darbuotis tarp savo žmonių!

TREMTINIO LAIŠKAS

(Rašo Dzimdzi Drimdzi art. Jonas Dikinis).

Dorogoj Antoša, vtorično sobščaju tebie, o svojom suščestvovonij, i nepaminaju, čto tvojoj drug iz vodevilia Dzimdzi-Drimdzi žyv i šliot priviet tebie,

A pomniš kak vsie sčitali menja pogibšim čeloviekom ot tuberkuliozā, no ja okazalsja silneje stoj prokliatoj bacilly, i perenios da perenošu mnogo žirnennyh nevzgod, kotoruja prinesia čeloviečestvu nesčastnaja voina.

Rabotaju pri teatrie kukol. Zarabatyvaju dostatočne čtoby okromno propitatsia... Ni včiom kromie odeždy, obuvi i bielaj (bielizny) ne nuždajus, ibe stogo a soboj uchvatit ne udalos. Semja astalas v Kaunase. Čto s nimi sdielali niemcy, ne znaju. Živu bez rodičei, i zemliskov, o patomu často grušču i skučaju, da zapievaju naši vodevilnyja piesenki o rodine, kotoriju paroboveli nemieckija barony.

Živu nadaždoj, čto vrag budet okružent i vnovj rodina stanet svebodnoj, kak ravno i Velikij Sojuz...

Russkija bezstrašno derutsa i ždūt kogda Amerikanskija voiska načnut igrat marš pobiedy nad vragom...

Napiši nieskolko slov, budet milo čotji poživat vospominanijami, o sovmiestnoj našei robotis.

Celuju! Ionas.

DIKINIS IONAS,

Karaganda yč.

Michailovskaja ul 23

U. R. S. S.

31. X. 1942

P. S. Dar nētaip senai buvo paskelbta apie jo mirtį, o čia, kovo 9 d., Margutis gauna registruotą laišką.

"Hot Dogs" 5 m."

Paskaičius Pūstapėdį 1938 m.

Kovo 15 d. Marguty Pūstapėdis sako:"Kada socialistams nepavyko komunistus apmauti, tai gerinasi prie sklokininkų. Nemanykit, kad su jais laimėsit. Jums čia ne "antras skridimas".... Pas raudonuosius patriotizmo nėra. Pagiedojo "Lietuva Tėvynė Mūsų" bet už tai pasiėmė gerą "komišėną"....".

* ☆ *

Kitoj vietoj: ...Pruseika rašo: Grigaitis susidraugavo su Stilsonu ir nepaiso "bendro fronto" ir dar pridūrė:.... "jis pelnys tiek, kiek pelnė susidėjęs su Vanagaičiu ir lakūnu Janušausku..." Nėra ko stebėtis. Iš Prūseikos ir tiek pelnė...

* ☆ *

Tai ot, kaip čia senai socialistai draugavosi su komunistais ir sudarė "bendrą frontą". Tais laikais visa gerkle "traukė" Lietuvos Himną mūsų komunistai, o dabar? Tiesa, anot Pūstapėdžio, jie ir gerą "komišėną" paėmė už tai... Visą Rusiją gavo...

— 0 —

Ar Jūs Žinote?

Balandžio pirmą pradės Margutis 16-tuosius gyvavimo metus

Balandžio 11 d. Margutis pabaigia vienuoliktuosius Radio Dienžodžio metus?

Margutis yra vienintėlis visam lietuviškam pasauly kasdieninis radio valandėlių leidėjas?

Balti lašiniai (nevirti) yra žali? (Pūstapėdis).

Šįmet "ilgiausia" gavėnia? (Dienos ilgos).

Atsinaujinkit Prenumeratą!

Margutis pusei metų — VIENAS DOLERIS.

1943 APRIL 1943						
SUN	MON	TUE	WED	THUR	FRI	SAT
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Baltramiejus Rašo

Hallio Margutiečiai!

Nors tas mano "bičiulis" Jeronimas giriasi tais savo Šakiais. Bet aš manau neužsi-
leisiu, bo mano Vainutas ir Žvingiai tai yra vienatinė pa-
žiba visoje pietvakarinėje Že-
maitijoje (Išskiriant Švėkšnį)

Ja, grįžtant prie Jeronimo. Jis man užgarentavo, kad aš būsiu išrinktas "oldermonu", na, aš "runinau" ir "išrunysiu", jei ne Chicagoje, tai St. Charles. Vistiek jis ateis prie manęs darbo prašyti, kaip aš būsiu išrinktas. Tas bus pirmas ir paskutinis sykis. Jei kitą kartą "runysiu", tai būsiu matoras arba gubernatorius. Ot!

Dabar pamažu einant prie Vainuto. Neturime čia labai daug Chicagoje Vainutėčių. Buvo ar yra keli, bet ir tie visi nenori rodytis Vainutėčių tarpe, jie daugiausiai eina su Žvingiškiais.

Ponas Jeronimas giriasi, kad zanavykai užaugino Naumiestyje dr. Vinčą Kudirką, ir kitus. Na, kodėl ponas Jeronimas nesakai, kad tavo Naumiestyje užaugo "Rambyno" piliakalnis, kur prūslietuviai švenčia Jonines? A...?...

Kad mūsų Jeronimas gerai suprastų Rambyno piliakalnio istoriją. aš pradėsiu istoriją su kuria pamažėliais nuvesiu jus prie to piliakalnio.

Kaip pradėdavai važiuoti iš Vainuto, tai įvažiuoji į kalną, kur dviejų arklių vežimą reikia traukti keturiems. Tenai užtinki seniau gyvenusi Bridgeporte Nikodimą Šeputį. Jis buvo Vainuto Valščiaus Viršaičiu 1921-22 metais. Būdamas amerikonas, jis "amžiną" plunksną, kurią parsivežė iš Amerikos, pasirašinėdavo po reikalingais dokumentais. Iš jo, toliau važiuojant, pakalnėj randi upę ŠYŠA ir pervažiavus ją, yra kelias prieš Galnės kaimą, kuris veda į Lazdynėnų kaimą. Esu daug kartų mau-

desis Šyšoje su Vainutos vikaru kunigu Feleginu. (Jis buvo atkeltas iš Vilniaus Vyskupijos). Labai gero būdo ir gana draugiškas. Būdavo aš pradėdau raštinės valandas 8 valandą ryte, o jis ateina apie 11-tą ir prašo viršaitį Šeputį ir sekr. Genį, kad paleistų mane, kuriam laikui pasivaikščioti, pasimaudyti. (Skr. Genys yra miręs, bet jo brolis Kazys Genys, gyvena Ciceroje).

Taigi mes pradėdami savo ekskursiją nutraukdavome net iki Lazdynėnų "Rambyno". Užlipti ant kalno reikėdavo ieškoti vieta, nes visi kraštai labai nuolaidūs ir negalima įkopti. Sakydavo žmonės, kad tenai kalnas buvo supiltas specialiai Prūsų Kunigaikštenei, kurios vardo nepamenu. Tiesa apžiūrėdavome piliakalnį su kun. Feleginu ir daug kartų rasdavome tai šio, tai tokios rūdies ištekančios iš kalno. Gal mes, kaipo ne ekspertai nekreipėme dėmesio, bet manau, kad dabartiniu laiku, jei dar nebuvo kasinėtas, tai tas kalnas gali atsirasti daug įdomybių kas supažindintų kryžievių su žemaičiais.

Tegu ponas Jeronimas pasigiria su piliakalniais savo Šakiose nuklotuose dumblynės, tada aš jam iškasiu ką nors kito, kuris tikrai įrodys kad Šakiai tai tik šakų vieta, o Vainutas ir Žvingiai, tai parubežinės žemaičių tvirtovės.

Kitą kartą parašysiu daugiau apie šį piliakalnį, nes tenai yra įvykę daug atsitikimų, kuriuos verta paminėti.

Iki kitam kartui, tau, brangus Jeronime, duodu progą apsimislyti!

Baltramiejus.

Ar Žinai Kad?

— Algeria (Afrikoj), kurioje nemažai Amerikos karių kariuoja priešą, yra didesnė už Meksiką? Taip, Algeria, yra tokio dydžio kaip Meksika ir Florida... Viso užima 847.307 ketv. mylių. Meksika užima plotą 767,198 ketv. mylių, o Florida --- 58,666.

— Tunisija užima 48,300 ketv. mylių? Truputį mažesnė už New York state (49,204).

— Lybia (Afrikoj) yra 633,040 ketv. mylių?

--- 0 ---

Mįslės

Kai lauke buvau --- siūbavau, lingavau, kai nurovė ir namo pargabeno mane --- žmogų apdengiau?

Kas tas paukštis, kurs skrenda snapu, ne sparnais?

Pati nusivelka --- kitus apvelka?

Zirzia kaip bitė, bet ne bitė, kanda kaip blusa, bet ne blusao skrenda kaip musė, bet ne musė?

Prie vieno galo burbulas, prie kito --- kurkulas?

Pūstapėdiškas Kumpis

(Rūkytas 1939 m.)

Vasaros dienele, Einant per kiemelį, Susitinku bebėgiojant Daug gražių paršelių.

Ateis rudenėlis, Ir šalta žiemelė, Užaugs paršai meitėliukais, Paskers --- bus šinkelį"... "Šinką" arba kumpį, Kas nenor ragauti, Tam su kiaulėm nėra progos, Niekadoso draugauti...

Skanus kumpis žalias, Dūnuos išrūkytas... Atsirėžęs storą bryžą, Ir valgyk kas rytas. O kurie degtinę, Ar alų ragauja --- Kumpio šmotą atsipiove, Gardžiai užkandžiauja.

Pūstapėdis.

1943		MARCH					1943	
SUN	MON	TUE	WED	THUR	FRI	SAT		
	1	2	3	4	5	6		
7	8	9	10	11	12	13		
14	15	16	17	18	19	20		
21	22	23	24	25	26	27		
28	29	30	31					

JAUNOJI LIETUVA

Mūsų Pastabos

"Jaunosios Lietuvos" Or-ja vasario 27 d. atšventė trijų metų veikimo sukaktį su puikiu bankietu, kuris įvyko Faubels restorane, 8043 So. Ashland Avenue. Trumpas kalbas apie veikimą ir jaunosios lietuvių kartos užduotis kalbėjo vice pirm. Antanas Rudokas ir pirm. B. Gediminas. Kalbą su gražiom paskatinimo veikimais ir linkėjimo pasakė, daug kam veikime dėl jaunimo žinomas adv. Antanas Lapinskas. Gerų minčių sveikinimas buvo sulauktas ir nuo Lietuvių Jaunimo Ratelio nario M. Motuzo. Malonu buvo turėti tokį gražų žymių svečių būrį.

* ☆ *

Vis dar pasirodo spaudoje iš lietuvių kolonijų žinių apie vasario 16 d. iškilmingus Lietuvos nepriklausomybės 25 metų paskelbimo minėjimus. Chicaga nors minėjo, vieną ir tą patį istorinį lietuvių tautos įvykį, bet kartu negalėjo minėti nes kai kurie "lyderiai" norėjo pasirodyti "patriotais".

Vienok margutiečiai su tautiška grupė paminėjo istorinį įvykį prakilniai ir istoriškai su pirmuoju Lietuvos prezidentu A. Smetona.

* ☆ *

"Jaunosios Lietuvos" Or-jos atstovui dalyvavusiam su delegacija pas Illinois valstijos Gub. Dwight H. Green. ir pas Springfieldo lietuvių, teko patirti malonus išpuolis, nuo to būrelio, kurie chicagiečiams suruošė tas kuklias vaišes. Priėmimas buvo suruoštas pastangomis šių asmenų. Wm. Jokuhauskas (Yates), kum. S. O. Yunkeris, Mr. and Mrs. J. Wilčiauskas, Mrs. A. Adomaitis, Ant. Jakštas, Mrs. J. Luikaitis, Mrs. M. Lapinskas, Mrs. K. Kelert, Mrs. H. Tamasiunas, Mrs. K. Kuperis, Mrs. J. Ališauskas, p-lė Daukšaitė ir kt.

Nesenai persiorganizavęs -- apsivalęs nuo pelių Lietuvių Jaunimo Ratelis kovo 6 d. Aušros Vartų par. svetainėje turėjo neblogų pasekmių vakarą su programu. Ratelyje yra veik visi nariai, kurie atvyko iš Lietuvos prieš šį karą. Tikime nuo Ratelio narių lietuviškame veikime bendravimo.

* ☆ *

Narys Vytautas Uznys --- Žemaitis rašo iš kariuomenės Drew Field, Floridos. Sako: "Čia sutikau daug lietuvių iš visur. Vienas iš rytinių valstijų jo pavardė Stanis. Jis labai susipratęs lietuvis ir pavyzdingas karys, jo tėvas atsiunčia jam ir "Margutį". Su juo ir kitais buvome nutarę ir suorganizavę būrį lietuvių švesti vasario 16, Lietuvos nepriklausomybės šventę. Bet gautas įsakymas šaudymo egzaminams iš kariuomenės vyriausybės, tai mums teko atsisakyti nuo sumanymo. Čia mūsų viršininkai žino, kad mes lietuviai, jie daug teiraujasi apie mūsų tautą ir tėvynę ir visuomet pareiškia užuojautos, kad ji pavergta". Maloni pastaba iš mūsų nario ---kario Vytauto Uznio. Geri lietuviai kariai randa ne tik jiems prielankumo už gerą elgesį, bet gerų nuomonių savo tautai ir tėvynei nuo žymesniųjų pareigūnų.

* ☆ *

Mūsų "Jaunosios Lietuvos" organizacija, kaip stovėjo taip ir stovi už tautinius darbus. Kai kurie "studentai" jau pamatę tą, mėginą su mumis susitarti. Kodėl ne? Mes jau trys metai kaip dirbame ir tebedirbame tą tautinį darbą, kuris pagrįstas mūsų konstitucijos tikslais. Bet galia, kad kaip kuriems tie nuostatai labai nepakeliui, nes mes saugome Amerikos Jungtinių Valstybių įstatymus ir kartu mėginame išnešti tą lietuvišką susipratimą ir pirmosios tėvynės meilę mūsų jaunimo tarpe.

Nieko nesigirdi iš "Špičburgo" jaunaliuvių. Kas yra? Gal informacijos suklaidino? Rašykite! Mes suteiksime ką galėdami!

* ☆ *

Knygynas veik sutvarkytas. Mėginsime daryti kaip kokių pakeitimų, apsimainydami knygomis. Gal tas jūsų garbinimas "Špičburgas" turite kokių knygų per daug praneškite mums. Mes duosime savo knygų sąrašą. Apsimainysime!

Žemaičių Patarlės

Nesikelk su gandra --- su žvirbliu nutūpsi.

Nerėžk plataus diržo iš svetimos nugaros.

Nuo vieno jaučio dviejų skūrų nenulupsi.

Durną ir bažnyčioj muša.

Katė tau nedraugas; bėdeles raugia...

Ar katins ar velnias --- numaus tavo kelnės.

Puks pyks --- kiaulės nyks

— 0 —

Dainuok Sesute...

Dainuok sesute tu kaip uoga!
Tav' akys žiba kaip lėlės.
Visaip rėdais, bet tu vis nuoga,
Kaip žiedas rudens gėlės.
Sulaukus metų "pusę kapos"
Norėsi berną pris'viliot...
Veidų bruožai bus kai "ant mapos",
Visi pradės tavęs bijot...
Nelaukus nieko, kibk į vyrą,
Nes grubs senatvėje tavo nagai,
Išmok girkšnoti šnapsą, byrą,
Pas tave bus jo pinigai...
Metus su vyru pagyvenus,
Lengvai galėsi jį "nuspaust"...
Be to, nebūsi tiek pasenus,
Lengvai galėsi kitą gaut...
Ir iš tavo žydrių akelių,
Žvilgsnys į vyrus bus meilus.
O dresė švytuos aukščiau kelių,
Viliosi jaunos ir senus...
Dainuok sesute, ir viliokie
Su savo meilia šypsena...
Už metų būsi jau kitokia,
Visi sakys: "Ji persena"!...

Pūstapėdis

TIEMS, KURIE TO NEŽINO

(Iš "Liturgikos")

PRIEŠGAVĖNIS. Prie Velykų rengiamės 40 dienų pasninku, vadinamu Gavėnia. Tačiau Velykų laikotarpis prasideda ne nuo Gavėnios, o 2 ir pusė savaitės anksčiau, taip vadinamu senųjų užgavėnių sekmadieniu. Jau nuo šio sekmadienio nyksta iš pamaldų linksmybės varšos ir ženklai, o pamaldos laikomos gavėniniu ūpu. Šitą 2 ir pusės savaitės laiką pavadinsime priešgavėniniu. Jis čia atsirado sekančiu būdu:

Senovėje 40 dienų pasninką ne vienodai krikščionys pasninkaudavo. Vieni pasninkaudavo visas dienas iš eilės išskiriant tik sekmadienius, kiti be sekmadienių išskirdavo dar ketvirtadienius, o kiti šeštadienius. Todėl, kad susidarytų 40 dienų pasninkas, vieni turėdavo jį pradėti už 46 dienų (6 sekmadieniai), kiti net už 60 su viršum dienų arba, kaip sakydavo, septintoje dešimtyje prieš Velykas ir t. t. Popiežius Grigalius Didysis tuos papročius suvienodino, įsakydamas visiems pradėti už 46 dienų prieš Velykas, bet liturgikoje kaipo anų senovės papročių atminimas liko priešgavėnis.

Gavėnia įvesta Kristaus 40 dienų pasninkui atminti. Jėzus tą pasninką atliko ruošdamasis prie viešojo darbavimosi žyduose, mes gi pasninkaujame, kad atsilyginus Dievui už nuodėmes, sustiprinus savo dvasią ir prisirengus prie Velykų. Kristaus atsikėlimas turi būti ir mūsų atsikėlimas per atgailą iš nuodėmių į nekaltybės gyvenimą.

Kadangi Gavėnia atgailos laikas, jos pamaldos rimtos, graudingos. Linksmybės dalykai bei ženklai apleidžiami: negirdėti Gloria, Te Deum, aleliuja; evangelijos ir lekcijos kalba apie atgailos ir pasitaisymo reikalingumą; giedojimų gaida graudi, nutęsiama; vargonai tik tiek skamba, kiek giedojimui padeda; drabužiai fiolėtiniai, altoriai be skaisčių pagražinimų. Žodžiu, visa liturgija ir išvaizda sakyte sako: Sustok, žmogeli, pagalvok, mesk nuodėmę, grįžk į Dievą. Ir juo arčiau Velykos, juo aiškiau ir ryškiau tas balsas girdėti.

Gavėnią pradedame Pelenų trečiadienį. Tą dieną kunigas šventina iš pernykščių verbų pelenus ir barsto jais žmonėms galvas. Barstydamas sako: Atmink, žmogeli, kad dulkė esi ir dulke pavirsi.

Ta Bažnyčios apeiga ir žodžiai stato mus prieš mirtį bei žemės dalykų nykumą ir yra geras įvedimas į atgailos laiką. Nes kas gi atsimindamas amžinumą, norės tverti nuodėmėje ir kas ganiotis žemės gėrybėmis, jausdamas, kad jos virs dulkėmis?

Paskutinės dvi Gavėnios savaitės pavedamos ypatingam Kristaus kančios apmąstymui — tai Kristaus kančios savaitės. Per tą laiką kryžiai ir paveikslai aptiesti šydu, kurs esti pradžioje mėlynas, Didžiajame Ketvirtadienyje baltas, o Didžiajame Penktadienyje juodas. Tuo apdengimu reikiama nuliūdimas ir skausmas dėl Išganytojo kentėjimų, o podraug keliama aikštėn Kančios sekmadienio (V gav. sekm.) evangelijos pasakojimas, kaip Jėzus pasislėpė nuo puolančių jį žydų.

Paskutinis Gavėnios sekmadienis mini Jėzaus garbingą Jeruzalėn įjojimą. Bažnyčiose šventinama verbų ir kitų medžių šakelės ir su jomis daroma iškilminga procesija Kristaus Jeruzalėn įjojimu atvaizduoti. Grįždama procesija stoja prieš bažnyčios duris, kurios tuomet būna uždarytos. Kunigas atgiedojęs kas giedotina, ima kryžių ir triskart stuxi į duris, durys atsiveria ir procesija sueina bažnyčion. Tos apeigos prasmė tokia: į dangų gali įeiti tik per kryžių ir Kristaus nuopelnus. Per mšias esti iškilmingos pasijos arba Jėzaus kančios aprašymo giedojimas. Didesnėse bažnyčiose jį atlieka trys kunigai, kurių vienas gieda evangelijos žodžius, kitas Jėzaus, o trečias mokiinių ir kitų pavienių asmenų. Minios balsus atlieka choras. Nuo verbų šventinimo visas sekmadienis gavo vardą — Verbų sekmadienis. Juo prasideda Didžioji savaitė, kuri yra paskutinė prieš Velykas.

GRAUDUS VERKSMAI. Gavėnios sekmadieniais daugelyje mūsų šalies vietų po pietų laikomi gaudūs verksmai. Gaudūs verksmai — eilė giesmių, jautriu turiniu ir gaida, apie Išganytojo ir jo motinos kęsmus. Tarp giesmių yra apmąstymui skaitymai iš Kristaus kančios. Visos giesmės suskirstytos į tris dalis.

Gaudūs verksmai laikomi prie išstatymo Šv. Sakramento, arba bent baigiami Šv. Sakramento palaiminimu.

Iš Gavėnios giesmių dažniausiai mūsų šalyje yra giedamos šios: Jėzau Kristau maloniausias!... Atmink, krikščionis, ir Kurs kentėjai už mus kaltus.... (Bus daugiau)

TUNISIJA...

(Tęsinys)

Vasario 15 d. Marguty skaitė, V. Uždavinio aprašymą apie Tunisijos moterį, kurios niekur nematyti. Vienok jisai vėl sugrįžta į kitą miesto dalį ir "pamato" moterį, bet ta moteris nejauna sulinkusi, sumenkusi ir sunkios gyvenimo naštos, SENUTĖ. Sena moteris... visa purvina, arti grabo stovinti, bet vis užsidengtu veidu, vis negali šviesaus ir atviro pasaulio matyti. V. Uždavinys daro tokią išvadą: "Ir nematys jina šio pasaulio niekuomet. Ji nusineš su savim visas paslaptis, visus gyvenimo vargus ir savo vyro — pono persekiojimus... Niekas nežinos arabės moters gyvenimo, niekas negirdės apie jos mirtį... Nei vienas rašytojas neprieisi prie jos, nepaklaus ir neišklausys jos, gal ir labai įdomios gyvenimo istorijos, neparašys jos vargų romano"...

Toliau Vincas rašo... Klaidžiojau, klaidžiojau, kelio neklausiau ir manes niekas neklausė kur aš einu, ko ieškau. Beklaidžiodamas patekau į visai skurdų priemiestį. Skurdas čia daug didesnis už arabų tinginumą, o nešvarumas ir skurdą pralenkia. Prie mečečių (maldos namų), sėdi išmaldaujantieji, neturtingi arabai. Prie jų artyn baisu priėti. Jų akys išėstos trachomo, matyt tik užputę raudonos duobutės... atrodo, kad čia visi raupsuotieji susėdę... Vagių arabai matyt nemėgsta ir su vagims elgiasi negailestingai. Teko matyti toks vaizdelis...

Apiplyšęs driskis arabas taikėsi krautuvėlėje kažin ką pavogti, tačiau savininkas tai pastebėjęs čiupo jį už sprando ir nesigailėdamas, spyrė jam į skaudžiausią vyro vietą. Spyre taip, kad vargšas vagilius net sudejuot nesuspėjęs ant gatvės grindinio susiraitė ir dar labiau krautuvės savininko spardomas į kamuolį susi-

rietė. Niekas negelbėjo mušamo driskio, tik atėję talkon dar labiau vargšą kankino...

Kuomi tas vaizdelis baigėsi, nežinau, nes negalėjau laukti galo; perdaug žiauru buvo žiūrėti. Tikrai arabiškai. Aš pasukau į kitą siaurą gatvelę. Nors karštis Tunisijoje didelis, bet niekur aš nemačiau arabo lengvai pasirėdžiusio. Visi dėvi ilgus, plačius chalatus, susijuosę ilgomis juostomis, apvynioję rankšluoščiais galvas.... Jeigu mane kas aprengtų tokiais drabužiais Afrikos Tunisioje, kur toks karštis viešpatuoja, tai aš tikrai sutrūnyčiau. Arabai, ne tik nesutrūnyja, bet gerai jaučiasi, nesiskundžia ir drabužių nenusimeta. Vienok nors arabas arabui labai panašus ir artumas savo papročiais, tikyba, bet vistiek nevysi arabai vienodai gyvena ir rėdosi. Skirtumo yra tarp jų, kaip tarpe kitų tautų žmonių. Mat sąlygos visur ne visiems vienodos....

Pro francūzų bromą grįždamas, patekau į francūzų arba kitaip sakant — europišką kvartalą. Čia jau kitaip gyvenama. Tame kvartale pamačiau tris arabus netoli viens kito. Vienas iš jų sėdėjo prie staliuko gatvėje, ramiai suglostydamas gražią, mahometonišką barzdėlę, gurkšnojo vyną, retkarčiais pataisydamas brangios medžiagos savo chalatą ir matyt, kad jam visai nerūpėjo kaip kitas neturtingas arabas atkišęs rankas pardavinėjo raudonus karolius, siūlė juos kiekvienam praeiviui, bet niekas iš jo pirkti nenorėjo. Taip pat tas turtuolis arabas nematė dar vieno arabo, kuris čia pat apie jį slankinėjo su nudriskusiais skarmalais, lyg ko ieškodamas....

(Bus daugiau)

Margutis visada miela skaityti. Jis niekados nepasėsta. METAMS DU DOLERIAI. Adresas: 6755 South Western Avenue, Chicago, Illinois.

STASYS LITVINAS

sako:

NAMŲ SAVININKAI! APTAISYKITE NAMĄ! LENTOS, BALKIAI, DURYS, LANGAI IR VISOKIA MEDŽIAGA. KREIPKITĖS Į —

Carr-Moody Lumber Company

3039 SO. HALSTED STREET

Telephone Victory 1272

CHICAGO, ILL.

CONRAD Photo Studio

FOTOGRAFAS

Studija įrengta moderniškomis pirmos rūšies su užlaidomis ir Hollywood šviesomis. Darbas garantuotas. 420 W. 63rd St.

Tel. Englewood 5840—5883

Selemonavičiaus Mezgykla

Parduodam Vilnonius Švedarius, Dideliems ir Mažiams, Vilnones Pirštines, Vilnones Kepuraites Mažiams Vaikučiams, Vilnones Kojines dėl Vyrų ir Moterų. Vilnoniai apatiniai Marškiniai dėl Vyrų.

F. Selemonavičius, Sav.

504 WEST 33rd STREET
Arti Normal Avenue
CHICAGO, ILL.

Telephone Victory 3486

MARGUČIO RADIO PROGRAMAI

Nežiūrint kur jūs esate — namie, svečiuose ar automobiliu važiuojat, vistomet pasiklausykite MARGUČIO RADIO PROGRAMŲ iš WHFC (1450 kil.).

KAS VAKARĄ (išskyrus sekmadienius) kaip 9:30 val.
SEKMADIENIAIS — 100 valandą po pietų.

PENKADIENIAIS (extra programos) 7 — 8 val. vak.

Margučio Radio Programai yra vienintėliai KASDIENINIAI Radio programai vedami lietuviškoje dvasioje.

Norint pasigarsinti telefonuokite GROVEHLL 2242.

Adresas,

M a r g u t i s , 6755 So. Western Ave.

Chicago, Illinois

LAIDOJANT PASITARNAUS

LIETUVIAI LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Nariai *Chicagos Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos*

Tel. Yards 0781-0782

I. J. Zolp

1646 WEST 46th STREET

Telephone Canal 2515

Lachawicz ir Sūnai

2314 WEST 23rd PLACE

42-44 EAST 108th STREET

Tel. Pullman 1270

P. J. Ridikas

3354 SOUTH HALSTED STREET

Skyrius: 710 WEST 18th STREET

Visi Telefonai Yards 1419

Tel. Yards 4908

Antanas M. Phillips

3307 LITUANICA AVENUE

Tel. Yards 1138-1139

Mažeika ir Evanauskas

3319 LITUANICA AVENUE

Tel. Pullman 9661

Leonard F. Bukauskas

10821 SO. MICHIGAN AVENUE

Tel. Lafayette 3572

J. Liulevičius

4348 SO. CALIFORNIA AVE.

KOPLYČIOS DYKAI VIŠOSE MIESTO DALYSE

AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

